

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

Чортківського державного

медичного коледжу,

канд. мед. наук

« 31

2020 р.

Л.С. Білик

ПРОГРАМА

вступного іспиту

з української мови

для вступників на основі

базової загальної середньої освіти

Освітньо-професійний ступінь - фаховий молодший бакалавр

Програма вступного іспиту з української мови для вступників на основі базової загальної середньої освіти. – Чортків, 2020. – 5 с.

Укладачі програми:

Петрушенко О.І., методист, викладач української мови та літератури Чортківського державного медичного коледжу;

Юрчак Л. В., голова циклової комісії викладачів гуманітарних дисциплін, викладач української мови та літератури Чортківського державного медичного коледжу.

Пояснювальна записка

Програма вступного іспиту з української мови для вступників до Чортківського державного медичного коледжу розроблена на основі чинних навчальних програм з української мови для 5-9 (рівень стандарту, академічний рівень) класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

На вступному іспиті з української мови абітурієнти повинні знати:

- норми української літературної мови;
- норми української літературної вимови;
- орфографічні норми української літературної мови;
- лексичні норми: використання слів у властивому їм значенні та правильне поєднання слів за змістом у реченні і словосполученні;
- словотворчі норми української літературної мови;
- морфологічні засоби стилістики;
- синтаксичні норми української літературної мови;
- пунктуаційні норми української літературної мови;
- особливості розмовного і книжного мовлення; стилі мовлення та характерні мовні засоби; вимоги до мовлення;

уміти:

- визначати і виправляти орфографічні помилки;
- знаходити стилістичні помилки і виправляти їх, практично використовувати вивчені правила;
- знаходити і виправляти орфографічні помилки;
- визначати доречність використання в тексті стилістично забарвлених лексичних, фразеологічних засобів мови;
- розрізняти лексичні, фразеологічні синоніми; правильно проводити синонімічну заміну з метою підсилення тієї чи іншої стилістичної ознаки;
- правильно писати слова з орфограмами в коренях, префіксах і суфіксах;
- знаходити у тексті стилістично забарвлені морфологічні засоби; визначати доречність їх використання в тексті;
- розрізняти види словосполучень; правильно визначати головне й залежне слово в словосполученні, типи словосполучень за морфологічним вираженням головного слова, типи зв'язку слів у словосполученні;
- розрізняти види простих речень; правильно розставляти розділові знаки в простому реченні;
- розрізняти види складних речень; правильно розставляти розділові знаки в складному реченні;
- знаходити в тексті стилістично забарвлені засоби речень з різними способами вираження чужого мовлення; правильно розставляти розділові знаки при прямій мові та діалозі;
- визначати мовлення правильне і комунікативно доцільне, нормативне і ненормативне використання мовних засобів.

Критерії оцінювання

Вступний письмовий іспит з української мови для вступників на основі базової загальної середньої освіти проводиться у формі тестування, що передбачає перевірку знань, які визначаються на основі чинних навчальних програм з української мови для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Екзаменаційне завдання містить 50 тестів з вибором однієї правильної відповіді. На виконання завдань вступного екзамену з української мови відведено 50 хвилин.

Для конкурсного відбору осіб при прийомі на навчання використовується 200-бальна шкала оцінювання.

Кількість тестів	Бали
1	Не склав
2	Не склав
3	Не склав
4	Не склав
5	Не склав

6	Не склав
7	Не склав
8	Не склав
9	Не склав
10	Не склав
11	Не склав
12	Не склав

13	Не склав
14	Не склав
15	Не склав
16	Не склав
17	Не склав
18	Не склав
19	Не склав
20	Не склав
21	Не склав
22	Не склав
23	Не склав
24	Не склав
25	100
26	104
27	108
28	112
29	116
30	120
31	124

32	128
33	132
34	136
35	140
36	144
37	148
38	152
39	156
40	160
41	164
42	168
43	172
44	176
45	180
46	184
47	188
48	192
49	196
50	200

Іспит у формі співбесіди з української мови для вступників на основі базової загальної середньої освіти передбачає перевірку знань, що визначаються на основі чинних навчальних програм з української мови для 5-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджених Міністерством освіти і науки України. Екзаменаційне завдання містить 2 питання з української мови.

Для конкурсного відбору осіб при прийомі на навчання використовується 200-бальна шкала оцінювання.

Відповідь оцінюється 176-200 балами тоді, коли вступник має повні, глибокі знання, здатний використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення. Усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал.

Відповідь оцінюється 151-175 балами тоді, коли вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його логічна, хоч і має неточності.

Відповідь оцінюється 126-150 балами тоді, коли вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. Уміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.

Відповідь оцінюється 100-125 балами тоді, коли вимоги до попереднього пункту не виконані: вступник лише відтворює навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію, але не встановлює причинно-наслідкові зв'язки, не розуміє основних мовознавчих питань, його знання загалом мають хаотичний характер.

Зміст програми Українська мова

Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія

Звуки мови й звуки мовлення. Голосні і приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінки і глухі; вимова звуків, що позначаються літерами *ti z*.

Позначення звуків мовлення на письмі. Українська абетка. Співвідношення звуків і літер. Звукове значення літер *я, ю, є, ї* та *щ*.

Склад. Наголос. Орфоепічний словник і словник наголосів. Вимова наголошених і ненаголошених голосних. Ненаголошені голосні [e], [u], [o] у коренях слів. Ненаголошені голосні, що не перевіряються наголосом.

Правопис. Основні правила переносу. Позначення на письмі ненаголошених голосних [е], [и] та (о) перед складом із наголошеним (у) у коренях слів.

Вимова приголосних звуків. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.

Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків.

Чергування [о] — [а], [е] — [і], [е] — [и]; [о],[е] з [і]; [е]—[о] після [ж],[ч], [ш]; [и], [і] після [ж],[ч],[ш], [шч] та [г], [к], [х] у коренях слів; [г], [к], [х] — [ж], [ч], [ш] — [з'], [ц'], [с']. Основні випадки чергування у — в, і — й, з — із — зі. (правила милозвучності).

Орфоенія. Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків, груп приголосних (уподібнення, спрощення). Вимова слів з апострофом. Вимова префіксів з- (*зі-*, *с-*), *роз-*, *без-*, *пре-*, *при-*, *прі-*.

Правопис. Позначення м'якості приголосних на письмі **ь** та літерами *і, є, ю, я*. Правила вживання **ь**. Правила вживання апострофа. Правильна вимова й написання слів з апострофом. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Написання слів, що увійшли в українську мову з інших мов (слова іншомовного походження): літери **и, і**; уживання **ь** й апострофа; подвоєння букв у загальних і власних назвах.

Лексикологія

Лексичне значення слова. Однозначні і багатозначні слова. Використання багатозначних слів у прямому й переносному значеннях. Загальноновживані (нейтральні) і стилістично забарвлені слова.

Групи слів за значенням: синоніми, антоніми, омоніми. Пароніми.

Групи слів за походженням: власне українські й запозичені (іншомовного походження) слова.

Активна й пасивна лексика української мови: застарілі слова (архаїзми й історизми), неологізми, пароніми.

Групи слів за вживанням: загальноновживані й стилістично забарвлені слова, діалектні, професійні слова й терміни, просторічні слова. Офіційно-ділова лексика.

Фразеологія

Фразеологізми. Поняття про фразеологізм, лексичне значення його. Джерела українських фразеологізмів. Прислів'я, приказки, крилаті вирази, афоризми як різновиди фразеологізмів. Фразеологізми в ролі членів речення.

Будова слова. Словотвір. Орфографія

Основа слова (корінь, суфікс, префікс) і закінчення — значущі частини слова. Спільнокореневі слова й форми слова. Незмінні і змінні слова.

Правопис значущих частин слова. Написання префіксів *пре-*, *при-*, *прі-*.

Змінювання і творення слів. Твірне слово. Основні способи словотворення: префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний, безафіксний, складання основ (або слів), аббревіатури, перехід слів з однієї частини мови в іншу. Словотвірний ланцюжок. Зміни приголосних при творенні слів: іменників із суфіксом **-ин(а)** від прикметників на **-ський, -цький**; буквосполученням **-чи-** (**-шин-**). Зміни приголосних при творенні відносних прикметників із суфіксами **-ськ-, -цьк-, -зьк-** та іменників з суфіксами **-ств(о), -зств(о), -цств(о)**. Складні слова. Сполучні **о, е** в складних словах. Творення складноскорочених слів.

Правопис складних слів разом і через дефіс, написання слів із **нів-**; правопис складноскорочених слів.

Морфологія. Орфографія

Загальна характеристика частин мови.

Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники загальні й власні, конкретні та абстрактні. Збірні іменники. Рід іменників. Іменники спільного роду. Число іменників. Іменники, що мають форми тільки однини або тільки множини. Відмінки іменників. Кличний відмінок. Відмінювання іменників. Поділ іменників на відміни й групи. Відмінювання іменників I відміни. Відмінювання іменників II відміни. Особливості відмінювання іменників чоловічого роду в родовому відмінку. Відмінювання іменників III – IV відміни. Незмінювані іменники. Рід незмінюваних іменників. Відмінювання іменників, що мають форму лише множини.

Правопис іменників. Велика літера і лапки у власних назвах. **Не** з іменниками. Літери **-а (-я), -у (-ю)** в закінченнях іменників чоловічого роду другої відміни. Літери **е, и, і** в суфіксах **-ечок, -ечк, -ичок, -ичк, -інн(я), -ення (-я), -н(я), -инн(я), -ив(о), -ев(о)**. Особливості написання іменників у кличному відмінку. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих прізвищ, імен по батькові.

Правопис складних іменників.

Прикметник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Групи прикметників за значенням: якісні, відносні, присвійні. Перехід прикметників з однієї групи в іншу. Ступені порівняння якісних прикметників, творення їх. Відмінювання прикметників. Повні і короткі форми прикметників. Прикметники твердої і м'якої груп. Перехід прикметників в іменники.

Правопис прикметників. Творення прикметників. Написання прикметників із суфіксами: *-еньк-, -есеньк-, -ісіньк-, -юсіньк-, -ськ-, -цьк-, -зьк-*. Літери *е, о, и* в прикметникових суфіксах *-ев-(-єв-), -ов-(-йов-, -ьов-), -ин-, -ін-, -ичн-*. Написання *не* з прикметниками. Написання *-н-* і *-ни-* у прикметниках. Написання складних прикметників разом і через дефіс. Написання прізвищ прикметникової форми.

Числівник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Числівники кількісні (на означення цілих чисел, дробові, збірні) і порядкові. Числівники прості, складні і складені. Відмінювання числівників.

Правопис. *ь* на кінці числівників і перед закінченням у непрямих відмінках. Роздільне написання складених числівників. Написання разом порядкових числівників із *-тисячний*. Узгодження числівників з іменниками.

Займенник: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди займенників за значенням: особові, зворотний, присвійні, вказівні; питальні й відносні; заперечні; означальні й неозначені. Відмінювання займенників усіх розрядів.

Правопис займенників. Приставка *н* у формах особових і вказівних займенників. Написання разом і через дефіс неозначених займенників. Правопис заперечних займенників. Написання займенників із прийменниками окремо.

Дієслово: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Форми дієслова: неозначена форма, особові форми, дієприкметник, дієприслівник, безособові форми на *-но, -то*. Неозначена форма та особові форми. Доконаний і недоконаний вид дієслова. Часи дієслів. Теперішній час. Минулий час. Зміна дієслів у минулому часі. Майбутній час. Дієслова I і II дієвідміни. Дієвідмінювання дієслів теперішнього й майбутнього часу. Способи дієслів (дійсний, умовний, наказовий). Творення дієслів умовного й наказового способу. Безособові дієслова. Способи творення дієслів.

Правопис дієслів. *Не* з дієсловами. Правопис *-ться, -ися* в кінці дієслів. Літери *е, и* в особових закінченнях дієслів I і II дієвідміни. *ь* у дієсловах наказового способу.

Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні й пасивні дієприкметники. Творення й відмінювання активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові дієслівні форми на *-но, -то*.

Правопис дієприкметників. Правопис відмінкових закінчень дієприкметників. Розділові знаки в реченнях із дієприкметниковими зворотами. Правопис суфіксів дієприкметників. *-Н-* у дієприкметниках та *-ни-* у прикметниках дієприкметникового походження. *Не* з дієприкметниками.

Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вид і час дієприслівників. Дієприслівники недоконаного й доконаного виду, творення їх. Дієприслівниковий зворот.

Правопис дієприслівників. Коми при дієприслівниковому звороті й одиничному дієприслівнику. *Не* з дієприслівниками.

Прислівник, значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прислівників. Ступені порівняння прислівників.

Творення й правопис прислівників. Літери *-н-* та *-ни-* у прислівниках. *Не* і *ні* з прислівниками.

И та *і* в кінці прислівників. Правопис прислівників на *-о, -е*, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання прислівників окремо, разом і через дефіс. Написання прислівникових словосполук типу *раз у раз, з дня на день...*

Прийменник як службова частина мови. Прийменник як засіб зв'язку слів у словосполученні й реченні. Зв'язок прийменника з непрямими відмінками іменника. Види прийменників за будовою.

Правопис прийменників. Написання похідних прийменників разом, окремо і через дефіс.

Сполучник як службова частина мови. Види сполучників за будовою, походженням. Використання сполучників у простому і складному реченні: сполучники сурядності й підрядності.

Правопис сполучників. Написання сполучників разом та окремо. Розрізнення сполучників і

однорічних слів.

Частка як службова частина мови.

Правопис часток. Не і ні з різними частинами мови. Написання часток **-бо, -но, -то, -от, -таки.**

Вигук як особлива частина мови. Дефіс у вигуках.. Кома і знак оклику при вигуках.

Синтаксис

Словосполучення. Будова й види словосполучень за способами вираження головного слова.

Речення. Речення прості й складні, двоскладні та односкладні.

Просте речення. Двоскладне речення. Головні і другорядні члени речення. Підмет і присудок. Способи вираження підмета. Простий і складений присудок (іменний і дієслівний). Способи вираження присудка. Узгодження головних членів речення. Речення поширені і непоширені (повторення). Порядок слів у реченні. Логічний наголос. Означення, додаток і обставини як другорядні члени речення. Прикладка як різновид означення. Види обставин (за значенням), способи вираження їх. Порівняльний зворот. Правопис. Тире між підметом і присудком. Написання непоширених прикладок через дефіс; прикладки, що беруться в лапки. Виділення порівняльних зворотів комами.

Односкладне речення. Односкладні прості речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, узагальнено-особові, неозначено-особові, безособові) і підмета (називні). Односкладне речення як частина складного речення. Повні й неповні речення. Незакінчені речення, стилістичні функції їх.

Просте ускладнене речення.

Однорідні члени речення (із сполучниковим, безсполучниковим і змішаним зв'язком). Поширені і непоширені однорідні члени речення. Сміслові відношення між однорідними членами речення (єднальні, протиставні, розділові). Речення з кількома рядами однорідних членів. Однорідні і неоднорідні означення. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами (повторення й поглиблення). Кома між однорідними членами речення. Двокрапка й тире при узагальнювальних словах у реченнях з однорідними членами.

Речення із звертаннями, вставними словами (словосполученнями, реченнями).

Звертання непоширені і поширені. Риторичне звертання. Вставні слова (словосполучення, речення). Групи вставних слів і словосполучень за значенням. Розділові знаки при звертанні й вставних словах.

Речення з відокремленими членами. Поняття про відокремлення. Відокремлені другорядні члени речення (також уточнювальні). Розділові знаки при відокремлених й уточнювальних членах речення.

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою. Цитата як спосіб передачі чужої мови. Діалог. Розділові знаки при прямій мові й діалозі.

Складне речення й ознаки його. Складні речення без сполучників, із сурядним і підрядним зв'язком, будова й засоби зв'язку в ньому. Сміслові зв'язки між частинами складносурядного речення. Розділові знаки між частинами складносурядного речення.

Складнопідрядне речення, його будова й засоби зв'язку в ньому. Підрядні сполучники й сполучні слова в складнопідрядних реченнях. Основні види складнопідрядних речень: з означальними, з'ясувальними, обставинними підрядними частинами (способу дії й ступеня, порівняння, місця, часу, причини, наслідку, мети, умови, допусту). Складнопідрядне речення з кількома підрядними частинами. Розділові знаки між частинами складнопідрядного речення. Розділові знаки в складнопідрядному реченні з кількома підрядними частинами.

Безсполучникове складне речення. Сміслові відношення між частинами безсполучникового складного речення. Розділові знаки в безсполучникових реченнях.

Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку. Розділові знаки в складному реченні з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку.

Стилістика

Стил мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їх основні ознаки, функції.

Орфографія

Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [e], [и], [o] в коренях слів. Спрощення в групах приголосних. Сполучення йо, ьо. Правила вживання м'якого знака. Правила вживання

апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Позначення чергування приголосних звуків на письмі. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Написання чоловічих і жіночих імен по батькові, прізвищ. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис *н та nn* у прикметниках, дієприкметниках і прислівниках, *не, ні* з різними частинами мови. Особливості написання числівників і займенників. Написання окремо (сполучень прислівникового типу), разом і через дефіс (прислівників, службових частин мови, вигуків).

Пунктуація.

Розділові знаки в кінці речення. Розділові знаки в простому й складному реченнях.

Перелік рекомендованої навчальної літератури

1. Авраменко О.М., Блажко М.Б. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі: І ч. 9-е видання; доповнене. – К.: Грамота, 2019.
2. Заболотний О. Заболотний В. ЗНО 2020. Українська мова і література. Типові тестові завдання. – К.: Літера ЛТД, 2018.
3. Гнатюк Л.П., Бас-Кононенко О.В. Українська мова: Навчальний посібник. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Знання-Прес, 2006.
4. Данильцова У.Д. Українська мова на кожен день: Довідник. – К.: А.С.К., 2005.
5. Зубков М.Г. Українська мова: Універсальний довідник. – Харків: Школа, 2004.
6. Козачук Г.О. Українська мова для абітурієнтів: Навчальний посібник – К.: Вища школа, 2007.
7. Нечволод Л.І. Сучасний український правопис: Комплексний довідник. – Харків: Торсінг, 2005.
8. Орфографія української мови: Просто про складне / Радченко І. – К.: Шкільний світ, 2008.
9. Плющ М.Я., Гринас Н.Я. Граматика української мови в таблицях: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 2004.
10. Тести. Українська мова. 5-12 класи/ За ред. д.філол.н. проф. Гуйванюк Н.В. - К.: Академія, 2009.
11. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О.О.Потебні; Ін-т української мови. – 4-те вид., випр. й доп. – К.: Наукова думка, 2007.
12. Шкуратяна Н.Г., Шевчук С.В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: Навч. посібник. - К.: Вища школа, 2007.
13. Ющук І.П. Практикум з правопису української мови. – К.: Освіта, 2002.